

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 16, 2019

Nummer 16, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1239](#) 19-07-2019

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:2874](#) 30-07-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:5997](#) 23-07-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:1961](#) 17-07-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:1949](#) 09-07-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:2747](#) 25-06-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:5105](#) 18-06-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:1685](#) 21-02-2019

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2017:5030](#) 21-11-2017

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:7782](#) 27-09-2016

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:5391](#) 24-07-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:5850](#) 17-07-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:3154](#) 20-06-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:4386](#) 04-06-2019

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:4014](#) 29-05-2019

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2018:698](#) 28-02-2018

Centrale Raad van Beroep

Centrale Raad van Beroep, ECLI:NL:CRVB:2019:1403 23-04-2019

RECHTSPRAAK

Opdracht beperkt tot verklaring van erfrecht. Meerwerk notaris hoeft niet vergoed te worden.

X heeft de notaris opdracht gegeven om een verklaring van erfrecht op te stellen voor een vast bedrag van 508 euro (inclusief btw). Naderhand ontvangt X een factuur van bijna 4.000 euro. Volgens de notaris betreft het werkzaamheden in het kader van de boedelafwikkeling, die complexer was dan aanvankelijk gedacht.

Volgens het hof had de notaris als professional X duidelijk moeten maken dat beantwoording van de bij partijen gaandeweg opgekomen vragen buiten de oorspronkelijke opdracht viel en dit werkzaamheden betrof die niet onder het overeengekomen tarief vielen. Van de notaris had verwacht mogen worden dat zij het voortouw had genomen en X voorafgaande aan het verrichten van die werkzaamheden uitdrukkelijk om instemming (opdracht) hiervoor had gevraagd en daarna tariefafspraken had gemaakt. In de schriftelijke overeenkomst van opdracht lijkt voor meerwerk deze werkwijze ook te zijn aangekondigd. X is niet gehouden de factuur te voldoen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 30-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:2874

Zaaknummer: 200.225.256_01

Rechters: E.J. van Sandick, M.A.M. Vaessen en P. Kuipers

Wetsartikelen: 4:188 BW

RECHTSPRAAK

Bijstand en tijdstip aanspraak krachtens geldlegaat.

X ontvangt sinds 2011 bijstand. In 2015 overlijdt zijn grootmoeder en in 2016 ontvangt X uit haar nalatenschap geld krachtens legaat. De uitkeringsinstantie vordert vervolgens met terugwerkende kracht tot het overlijden bijstand terug.

X stelt dat geen sprake is van een erfdeel maar van een legaat en dat de aanspraak hierop pas ontstaat wanneer is vastgesteld dat de nalatenschap aan al haar verplichtingen kan voldoen. Subsidiair stelt X dat de aanspraak niet eerder dan zes maanden na het overlijden ontstaat (art. 4:125 lid 1 BW).

De raad wijst beide standpunten af. De aanspraak op een erfdeel in de zin van artikel 58 lid 2 sub f WWB ontstaat op het tijdstip van overlijden (ECLI:NL:CRVB:2015:4750). Deze vaste rechtspraak geldt ook voor een legaat. Hierbij wijst de raad op artikel 4:117 BW, op grond waarvan de legataris een vorderingsrecht toekomt. Dat eerst nog niet duidelijk is wat de omvang van het legaat is, maakt dat niet anders (ECLI:NL:CRVB:2009:BH4360 en ECLI:NL:CRVB:2018:1356). Ook artikel 4:125 BW maakt niet dat de aanspraak niet al bij overlijden ontstaat.

Instantie: Centrale Raad van Beroep

Datum uitspraak: 23-04-2019

ECLI: ECLI:NL:CRVB:2019:1403

Zaaknummer: 17/7925 PW

Rechters: M. ter Brugge

Wetsartikelen: 58 WWB, 4:117 BW en 4:125 BW

RECHTSPRAAK

Honderdjarige erflaatster was wilsbekwaam bij het wijzigen van haar testament.

Drie maanden voor haar honderdste verjaardag, wijzigt erflaatster haar testament. Twee familieleden vorderen een verklaring voor recht dat het testament nietig is op grond van artikel 3:34 BW en subsidiair dat uitvoering van het testament naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:2 BW).

Volgens de rechtbank kan niet worden vastgesteld dat erflaatster bij het testen leed aan een geestelijke stoornis. Er bestond evenmin reden voor de notaris om een medische opinie over de geestestoestand van erflaatster te verlangen. De rechtbank wijst hierbij onder meer op het gegeven dat de notaris en kandidaat-notaris driemaal uitgebreid en met tussenpozen met erflaatster hebben gesproken en daarbij het Stappenplan Wilsbekwaamheid hebben gevolgd. Voorts blijkt uit het feit dat erflaatster haar honderdste verjaardagsfeest zelf heeft georganiseerd en waarvan de plaatselijke krant verslag heeft gedaan, dat erflaatster op momenten nog tot veel in staat was. Uit de medische verklaring – twee maanden na het testen opgesteld ten behoeve van een verzoek tot onderbewindstelling – dat erflaatster onvoldoende in staat was haar vermogensrechtelijke belangen te behartigen, volgt niet dat de arts het inzicht en de besluitvaardigheid van erflaatster heeft getoetst.

De rechtbank ziet geen ruimte voor de derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid, alleen al omdat erflaatster niet leed aan een geestelijke stoornis.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 24-07-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:5391

Zaaknummer: C/13/653033 / HA ZA 18-857

Rechters: Q.R.M. Falger

Wetsartikelen: 3:34 BW en 6:2 BW

RECHTSPRAAK

Afstand van legitieme portie en voorlichting notaris. Rechtsdwaling en verjaring.

De vader van X en Y overlijdt in 2002. Vader heeft zijn levenspartner – niet de moeder van X en Y – tot enig erfgenaam benoemd. Desgevraagd door de notaris verklaren X en Y in 2002 afstand te doen van hun legitieme portie in vaders nalatenschap. Nadat de levenspartner van vader in 2013 overlijdt, stellen X en Y de notaris aansprakelijk. Volgens X en Y heeft de notaris onrechtmatig gehandeld door hen in 2002 niet voor te lichten over de financieel nadelige consequenties van hun verklaring.

Volgens de rechtbank is de eventuele vordering van X en Y verjaard. Het in 2013 alsnog bekend worden met de juridische situatie (rechtsdwaling) is geen voorwaarde om de verjaringstermijn te laten aanvangen (o.a. HR 5 januari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AY8771). De (eventuele) schade vloeit niet voort uit het overlijden van de levenspartner in 2013, maar uit het afleggen van de verklaring in 2002. De verjaringstermijn is in 2002 gaan lopen en na vijf jaar verjaard.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-07-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:5850

Zaaknummer: C/10/559651 / HA ZA 18-940

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsvrijstelling en vastgoedvennootschap. Zelf verrichten of uitbesteden van beheeractiviteiten maakt aard van de activiteiten niet anders.

Moeders nalatenschap vererft volgens de wettelijke verdeling. Tot haar nalatenschap behoren (de onverdeelde helft van) aandelen in een vastgoedvennootschap. Vader verzoekt om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) van artikel 35b SW 1956. In geschil is of de bv (holdingstructuur) een onderneming drijft in de zin van artikel 35c SW 1956 juncto artikel 3.2 Wet IB 2001. Er is sprake van een kwalificatiegeschil, over de activiteiten in de bv zijn partijen het eens.

Volgens vader besteden veel beleggers in vastgoed tegenwoordig 'property management'-activiteiten uit aan professionele partijen. De omstandigheid dat vader dergelijke activiteiten wel zelf verricht om daarmee een hoger rendement te behalen, brengt volgens hem mee dat sprake is van meer dan normaal vermogensbeheer.

De rechtbank wijst deze zienswijze af. Het gaat om de aard van de activiteiten. De hier aan de orde zijnde activiteiten (verhuur) gaan naar hun aard normaal vermogensbeheer niet te buiten. De aard van die activiteiten wordt niet anders indien juist zou zijn dat veel beleggers beheeractiviteiten (grotendeels) uitbesteden. Evenmin brengt dit laatste mee dat wat 'normaal vermogensbeheer' is anders wordt, aldus de rechtbank.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-06-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:3154

Zaaknummer: BRE - 17 _ 783

Rechters: M.R.T. Pauwels, M.L.L. van Kempen en A.H.W. Steijn

Wetsartikelen: 35b SW 1956, 35c SW 1956 en 3.2 Wet IB 2001

RECHTSPRAAK

Bijstandsgerechtigde verplicht om testamentair bewindvoerder tot uitkering te dwingen.

X ontving van 2012 tot 2017 bijstand. In 2016 heeft X van zijn moeder geërfd. Zijn verkrijging staat onder testamentair bewind. De bewindvoerder is volgens het testament bevoegd het bewind te beëindigen voor de betaling van een woning, onderneming, opleiding of studie voor X, of andere naar het oordeel van de bewindvoerder gerechtvaardigde gronden.

De uitkeringsinstantie verplicht X om de bewindvoerder te verzoeken om een uitkering voor de kosten van levensonderhoud en, als de bewindvoerder weigert, om een advocaat in te schakelen voor het opstarten van een procedure. De bewindvoerder is weigerachtig.

De vraag is of X verplicht kan worden (art. 55 Pw) om een procedure tegen de bewindvoerder te beginnen. Volgens de rechtbank is deze voorwaarde niet onredelijk.

Het testament laat de mogelijkheid open dat de bewindvoerder uitkeringen doet ter bekostiging van levensonderhoud. Het betoog dat een procedure in strijd is met de wil van erflaatster, betekent niet dat niet van X kan worden verlangd om een procedure op te starten.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 04-06-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:4386

Zaaknummer: AWB - 18 _ 1476

Rechters: L.A. Gruiters

Wetsartikelen: 55 Pw

RECHTSPRAAK

Vaststelling loon benoemde vereffenaar. Bovengemiddelde tijdsbesteding verklaarbaar door het grote aantal erfgenamen.

In een onbeheerde nalatenschap met 112 erfgenamen is een vereffenaar benoemd. De vereffenaar verzoekt de rechter-commissaris om vaststelling van zijn loon (art. 4:206 lid 3 BW jo. art. 4:208 lid 2 BW).

De rechter-commissaris benoemt de taken van de vereffenaar en wijst op de Richtlijnen vereffening nalatenschappen van het LOVCK&T. Hierin wordt aansluiting gezocht bij de Recofa-richtlijnen voor faillissementcuratoren. Deze gaan uit van het uurtarief van de vereffenaar en zijn medewerkers, waarbij de werkzaamheden tegen het laagst mogelijke uurtarief in rekening worden gebracht. Toekenning vereist een gespecificeerde registratie van de daadwerkelijk bestede tijd, in elk geval gespecificeerd naar datum, de soort van werkzaamheid en de medewerker die de werkzaamheid heeft verricht.

De werkzaamheden en de bovengemiddelde tijdsbesteding komen de rechter-commissaris in dit geval, gelet op het grote aantal erfgenamen, redelijk voor.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 29-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:4014

Zaaknummer: C/13/664881 / HA RK 19-135

Rechters: R.A. Dudok van Heel

Wetsartikelen: 4:206 BW en 4:208 BW

RECHTSPRAAK

Wilsbekwaamheid testateur onder de loep.

X heeft in 2006 in haar testament Y c.s. tot erfgenamen benoemd. In 2007 is het vermogen van Y onder bewind gesteld. In 2009 benoemt X in plaats van Y c.s., haar stiefdochters tot enige erfgenamen. Na X's overlijden in 2013 vechten Y c.s. het laatste testament aan. De tuchtrechter heeft in een ander procedure geoordeeld dat de notaris niet onjuist heeft gehandeld ter zake van de beoordeling van de wilsbekwaamheid (ECLI:NL:GHAMS:2017:3759).

Y c.s. stellen in deze procedure dat het laatste testament nietig is wegens wilsonbekwaamheid (art. 3:34 lid 1 BW). Daartoe overleggen zij onder meer een medisch rapport van een hoogleraar ouderengeneeskunde en twee psychologen dat in 2016 is opgesteld. De rechtbank acht dit rapport – waarover de tuchtrechter ook beschikte – onvoldoende om tot nietigheid van het testament te kunnen concluderen. De rapporteurs hebben X niet zelf kunnen onderzoeken en zijn eenzijdig geïnformeerd, conform het standpunt van Y c.s. Ook heeft geen hoor en wederhoor plaatsgevonden.

De rechtbank laat Y c.s. toe om nader bewijs te leveren. Dit leidt uiteindelijk tot nietigverklaring van het laatste testament wegens wilsonbekwaamheid (Rb. Noord-Nederland 22 mei 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:2280).

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 28-02-2018

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2018:698

Zaaknummer: C/17/151998 / HA ZA 16-305

Rechters: N.A. Baarsma

Wetsartikelen: 3:34 BW

RECHTSPRAAK

Executeur benoemt bestuurder bv. Beheerstaak.

Vader en moeder overlijden in 2004 en 2012. De aandelen in het familiebedrijf (bv) behoren tot de onverdeelde nalatenschap van moeder. Drie kinderen zijn erfgenamen. C is executeur. Kind X verricht werkzaamheden voor het bedrijf.

In een algemene vergadering van aandeelhouders, waar C en kind Y aanwezig zijn, wordt kind Y tot bestuurder van de bv benoemd en kind X vervolgens op non-actief gesteld. Volgens kind X was de executeur niet bevoegd om een bestuurder te benoemen.

Volgens het hof valt de benoeming in dit geval onder de beheerstaak van de executeur (art. 4:144 BW). De bv had geen bestuurder. Het was derhalve in het belang van de bv dat er een nieuwe bestuurder zou worden benoemd. In de situatie dat de aandelen allemaal in de onverdeelde nalatenschap vallen en door onenigheid geen verdeling op korte termijn te verwachten is, omvat de beheerstaak van de executeur de benoeming van een bestuurder. Het benoemingsbesluit is niet nietig. X's beroep op vernietigbaarheid wegens onvolledige oproeping wordt ook afgewezen, omdat de vervaltermijn van artikel 2:15 lid 5 BW is verstreken.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:5997

Zaaknummer: 200.209.578/01

Rechters: O.E. Mulder, W.P.M. ter Berg en G.T. De Jong

Wetsartikelen: 2:15 BW en 4:144 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Voortzetting procedure door erfgenamen na Spaanse ondercuratelestelling erflaatster. Spaanse erfrechtverklaring.

X heeft in 2012 vorderingen ingesteld tegen haar broer en zuster ter zake van de verdeling van de nalatenschap van hun moeder. In 2013 heeft de Spaanse rechter ten aanzien van X de beschermingsmaatregel van 'tutela' uitgesproken. Deze maatregel kan worden gelijkgesteld aan de Nederlandse maatregel van ondercuratelestelling. Vervolgens is X in hoger beroep gekomen tegen de afwijzing van haar vorderingen. Het hof heeft X niet-ontvankelijk verklaard, omdat X door de tutela niet langer procesbekwaam is. De tutor kan namens X hoger beroep instellen, mits met rechterlijke toestemming.

Het cassatieberoep is ingesteld door zowel X als haar tutor, met rechterlijke machtiging. De Hoge Raad heeft slechts de tutor ontvankelijk verklaard (HR 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:147). Daarna is X – woonachtig in Spanje – overleden. Haar erfgenamen willen de procedure voortzetten (art. 225 lid 1 onder a en c Rv). De vraag is of zij X in deze procedure kunnen opvolgen als materiële en formele procespartij, nu de tutor als formele procespartij van X optrad. De Hoge Raad beantwoordt deze vraag bevestigend. De niet-ontvankelijkverklaring van X berustte op het bestaan van de tutela. Deze grond is door het overlijden van X vervallen.

De erfgenamen beroepen zich voor hun erfgenaamschap op een Spaanse (nationale) verklaring van erfrecht. Deze heeft in Nederland in beginsel dezelfde bewijskracht (art. 59 lid 1 Europese Erfrechtverordening, EEV). De wederpartij kan de echtheid van de akte of de daarin vastgelegde rechtsbetrekkingen alleen in Spanje aanvechten (art. 59 lid 2 en lid 3 EEV). Dit is niet gebeurd, zodat van de juistheid van de Spaanse erfrechtverklaring moet worden uitgegaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-07-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1239

Zaaknummer: 17/00757

Rechters: C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, G. Snijders, T.H. den Tanja-van Broek en M.J. Kroeze

Wetsartikelen: 225 Rv en 59 EEV

RECHTSPRAAK

Notaris berispt. Notaris had advies over huwelijkse voorwaarden moeten geven bij het opstellen van testamenten.

Een notaris heeft in 2006 voor een echtpaar huwelijkse voorwaarden opgesteld met een facultatief finaal verrekenbeding. In 2012 maakt de notaris (spiegel)testamenten voor de echtgenoten. Na het overlijden van de man in 2016 stelt de vrouw dat de notaris onzorgvuldig heeft gehandeld door in 2012 niet uit eigen beweging te adviseren de huwelijkse voorwaarden te wijzigen. Het facultatief verrekenbeding pakt fiscaal nadelig uit. Bij de man was al longkanker geconstateerd toen de testamenten werden opgesteld.

In 2018 oordeelde de civiele rechter dat geen sprake is van wanprestatie of onrechtmatig handelen, omdat de opdracht – en daarmee de zorgplicht van de notaris als opdrachtnemer – was beperkt tot de testamenten (ECLI:NL:RBNHO:2018:2288).

De hoogste tuchtrechter oordeelt nu – in navolging van de kamer – dat sprake is van ernstig tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen en legt de notaris de maatregel van berisping en een geldboete op.

De inhoud en strekking van de opdracht kan het hof niet vaststellen, omdat een opdrachtbevestiging en gespreksnotities waaruit een en ander valt af te leiden, ontbreken. Volgens vaste jurisprudentie moet de notaris, bij geschil over de inhoud van de opdracht, zijn stellingen met deze stukken onderbouwen.

Echter, de inhoud van de opdracht is in dit geval niet doorslaggevend. Ook bij een beperkte opdracht bengt de zorgplicht van de notaris mee dat hij zich vergewist van het relevante feitencomplex. Van de notaris had mogen worden verwacht dat hij in 2012 zijn eigen dossier had geraadpleegd en had onderzocht in hoeverre de in 2006, wegens een specifieke reden, opgestelde huwelijkse voorwaarden nog aansloten op de gewenste testamenten. Het behoorde tot de verantwoordelijkheid van de notaris om eventuele (fiscale) consequenties van het huwelijksgoederenregime voor de nalatenschap te bespreken en aldus na te (kunnen) gaan wat de wensen en bedoelingen dienaangaande waren. Niet relevant is dat de echtgenoten zouden zijn geadviseerd door een accountant.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-06-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:2747

Zaaknummer: 200.250.158/01 NOT

Rechters: A.R. Sturhoofd, H.T. van der Meer en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen: 17 Wna en 43 Wna

RECHTSPRAAK

Uitsluitingsclausule herroepen in Spaans testament. Erfenis valt in Nederlandse huwelijksgemeenschap.

Man en vrouw zijn in 2007 in de wettelijke gemeenschap van goederen gehuwd (art. 1:94 oud BW). De (Nederlandse) moeder van de man neemt in 1997 in een Nederlands testament een uitsluitingsclausule op. In 2010 maakt de moeder een Spaans testament. Hierin herroept zij eerdere testamente en neemt zij geen uitsluitingsclausule op. Volgens beide testamente erft de man als enig erfgenaam. De moeder overlijdt in 2012. De man en de vrouw scheiden in 2018. Bij echtscheiding stelt de man dat de erfenis van zijn moeder niet tot de huwelijksgemeenschap behoort. Hij beroept zich hiervoor op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid.

Onder verwijzing naar HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:276 en (herhaald in) HR 21 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2379 stelt het hof voorop dat de man de stelplicht en bewijslast heeft in dezen. Het enkele feit dat Spanje een stelsel van gescheiden huwelijksvermogen kent, is onvoldoende om het beroep van de man te honoreren. Aangezien het testament uit 2010 duidelijk is, komt het testament uit 1997 geen betekenis toe, nog daargelaten dat het het testament uit 1997 is herroepen. De man stelt geen andere feiten of omstandigheden op grond waarvan zijn standpunt moet worden gehonoreerd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 21-02-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:1685

Zaaknummer: 200.238.551

Rechters: I.G.M.T. der Weijers-van Marck, E.B. Kottnerus en M.J. Stolwerk

Wetsartikelen: 1:94 oud BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Erfgenamen in eerste aanleg gezamenlijk en in hoger beroep individueel gedagvaard. Ontvankelijkheid.

In eerste aanleg zijn (onder meer) de erfgenamen van X gezamenlijk gedagvaard en is het eindvonnis tegen de gezamenlijke erfgenamen gewezen. In hoger beroep zijn niet de gezamenlijke erfgenamen, maar de individuele erfgenamen van X gedagvaard. Een van hen (Y) stelt dat eiser door deze koerswijziging in hoger beroep niet-ontvankelijk is.

Het hof verwerpt het beroep op niet-ontvankelijkheid. De wijze van dagvaarden in eerste aanleg voldoet aan artikel 53 onder c Rv, zodat de rechtbank tegen de niet verschenen gezamenlijke erfgenamen (onder wie Y) terecht verstek heeft verleend. Daargelaten dat eiser in hoger beroep de individuele erfgenamen moet dagvaarden, omdat de termijn van één jaar van artikel 53 onder c Rv inmiddels is verstreken, is er naar het oordeel van het hof geen rechtsregel die zich tegen de handelwijze van eiser verzet. Eiser heeft immers dezelfde erfgenamen in de procedure betrokken als in eerste aanleg, met dien verstande dat nu duidelijk is wie zij zijn.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 21-11-2017

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2017:5030

Zaaknummer: 200.220.229_01

Rechters: S.M.A.M. Venhuizen, O.G.H. Milar en P.P.M. Rousseau

Wetsartikelen: 53 Rv

RECHTSPRAAK

Verdeling nalatenschap. Verschil tussen overeenkomst tot verdeling en overeenkomst van verdeling.

De nalatenschap van vader is onverdeeld tussen drie kinderen. Zij komen niet tot overeenstemming over de verdeling van onroerend goed. Kind X stelt per e-mail voor om haar uit te kopen voor een bepaald bedrag. De andere twee erfgenamen gaan hiermee akkoord, waarna X als extra eis stelt dat de andere kinderen een eventuele aanvullende aanslag erfbelasting voor hun rekening nemen. De andere kinderen wijzen dit af. Kind X stelt dat een verdeling dan 'van tafel' is. Uiteindelijk wil X toch verder met de verdeling en vordert zij dat de anderen tot goederenrechtelijke voltooiing worden veroordeeld.

In dit tussenarrest wijst het hof op het verschil tussen de overeenkomst *van* verdeling en de overeenkomst *tot* verdeling. De overeenkomst *van* verdeling is goederenrechtelijk van aard en onderworpen aan artikel 3:186 lid 2 BW. Dit brengt bijvoorbeeld mee dat ten aanzien van registergoederen voor de overeenkomst *van* verdeling de vorm van de notariële akte geldt (art. 3:186 lid 2 juncto art. 3:89 lid 1 BW). De overeenkomst *tot* verdeling is verbintenisscheppend van aard en kan aan de overeenkomst tot verdeling voorafgaan.

Van een geldige overeenkomst *van* verdeling tussen partijen is geen sprake. Zo al van een geldige overeenkomst *tot* verdeling sprake is, nu partijen van mening verschillen of de fiscale implicaties van hun afspraak daarin zijn verdisconteerd, laat dat onverlet dat X niet alsnog nakoming kan verlangen. X heeft afstand (art. 6:160 BW) gedaan van de eventueel uit de afspraak voor haar voortvloeiende rechten door te zeggen dat de verdeling 'van tafel' was.

Het hof acht het het meest in belang van partijen om de verdelingsmogelijkheden in kaart te brengen onder leiding van een deskundige notaris, die zijn deskundigenbericht vergezeld laat gaan van een conceptakte van verdeling. Het hof vindt het wenselijk als partijen de notaris opdracht geven – onder meer voor het deskundigenbericht – zodat deze als opdrachtnemer recht op loon en vergoeding van onkosten heeft.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-09-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:7782

Zaaknummer: 200.174.183/01

Rechters: W. Breemhaar, I. Tubben en D. de Witte

Wetsartikelen: 3:89 BW, 3:186 BW en 6:160 BW

RECHTSPRAAK

Girale schenking onder uitsluitingsclausule leidt tot vergoedingsrecht op huwelijksgemeenschap.

De man en de vrouw zijn in 1994 in de wettelijke gemeenschap van goederen gehuwd. Tijdens huwelijk heeft de moeder van de man geld overgemaakt op de gemeenschappelijke rekening van de echtgenoten, telkens onder vermelding van 'Pr schenking'. Bij echtscheiding rijst de vraag of de man een vergoedingsrecht op de gemeenschap (reprise) heeft. Het hof beantwoordt deze vraag bevestigend.

De man heeft voldoende aangetoond dat moeder een uitsluitingsclausule heeft bedongen. Bij een gift van hand tot hand, zoals de onderhavige, kan de clausule vormvrij bedongen worden. De privé gelden van de man zijn ten bate van de gemeenschap gekomen, zodat de man een vergoedingsrecht op de gemeenschap heeft. Dat is slechts anders als met het geld privé schulden van de man zijn betaald of is afgesproken dat de man geen vergoedingsrecht heeft (HR 5 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:504).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 17-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:1961

Zaaknummer: 200.246.414/01 en 200.246.417/01

Rechters: A.N. Labohm, A.H.N. Stollenwerck en L.H.M. Zonnenberg

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

Facultatief finaal verrekenbeding leidt in tweede nalatenschap tot heffing ex artikel 10 SW 1956.

De ouders van X zijn in hun huwelijkse voorwaarden een verrekenbeding overeengekomen. Ten minste eenmaal per jaar en voorts binnen zes maanden na het eindigen van het deelgenootschap zal de waarde van beider vermogens gedeeld worden alsof zij in de wettelijke gemeenschap van goederen waren gehuwd. De deling vindt plaats op verzoek van een echtgenoot. Het recht verdeling te vorderen is hoogst persoonlijk en derhalve niet vatbaar voor vererving, aldus de akte. Bij gelijktijdig overlijden vindt afrekening plaats zonder verzoek.

Vader overlijdt in 1998. Hij heeft X en zijn zuster tot enige erfgenamen benoemd. Aan moeder heeft hij het vruchtgebruik van de nalatenschap gelegateerd. In de successieaangifte verklaart moeder mede namens de kinderen dat zij de verrekening heeft verzocht. Doordat moeder meer vermogen heeft dan vader, levert de verrekening voor de kinderen een vordering op moeder op. Moeder verkrijgt daarvan het testamentair vruchtgebruik. De inspecteur volgt de aangifte.

Moeder overlijdt in 2013. De inspecteur brengt met succes artikel 10 lid 1 SW 1956 in stelling. Volgens het hof is sprake van een facultatief wederkerig verrekenbeding en heeft het verzoek van moeder om verrekening geen effect kunnen hebben. Het verzoek heeft vader als echtgenoot niet meer kunnen bereiken door zijn overlijden. Het hof hecht in dit verband aan het woord 'echtgenoten' in het beding. Dit betekent volgens het hof – anders dan de rechtbank in eerste instantie – dat het vruchtgebruik ten laste gekomen is van het vermogen dat de kinderen verkregen in het kader van de nalatenschap van vader vanwege (de niet-verplichte) inbreng van dat vermogen door moeder. De vordering van de kinderen op moeder is volgens het hof belast als fictief erfrechtelijke verkrijging.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 09-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:1949

Zaaknummer: BK-17/00878

Rechters: W.M.G. Visser, B.F.A. van Huijgevoort en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 10 SW 1956

RECHTSPRAAK

Schenken door geheel gevolmachtigde nietig. Verbod van Selbsteintritt.

Vader heeft een van zijn kinderen (X) tot executeur benoemd. Aan X had vader ook een algehele volmacht verleend. Bij de afwikkeling van vaders nalatenschap komen betalingen die X van vaders bankrekening heeft gepleegd, onder vuur te liggen. Volgens X betreft het schenkingen of voldoening van natuurlijke verbintenissen en heeft X deze betalingen als geheel gevolmachtigde kunnen doen.

Het hof acht de betalingen nietig. X heeft gehandeld in strijd met het verbod van Selbsteintritt (art. 3:68 BW). Het gaat om grote bedragen. In feite is hiermee het leeuwendeel van vaders vermogen bij X terecht gekomen. Een duidelijke bepaling van Selbseintritt ontbreekt in de volmacht. Een algehele volmacht geeft niet zonder meer ook de bevoegdheid tot Selbsteintritt. Het feit dat vader X als executeur deze bevoegdheid wel heeft toegekend, betekent niet dat X dezelfde bevoegdheid ook heeft als gevolmachtigde. X kan de betalingen niet meer bekrachtigen als executeur, omdat hij geen executeur meer is.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 18-06-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:5105

Zaaknummer: 200.226.647

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en M.H.H.A. Moes

Wetsartikelen: 3:68 BW